

Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro paměťovou agendu v roce 2024

Rada vlády pro paměťovou agendu byla zřízena usnesením vlády ČR ze dne 10. července 2024 č.480.

Statut Rady vlády pro paměťovou agendu byl schválen usnesením vlády ze dne 10. července 2024 č. 480 a změněn usnesením vlády ze dne 30. října 2024 č. 767.

OBSAH

1	ÚVOD.....	3
2	PŮSOBNOST RVPA	3
3	PŘESED A ČLENOVÉ RVPA.....	3
4	SEKRETARIÁT RVPA	7
5	PŘEHLED ČINNOSTI RVPA	7
6	VÝBORY A PRACOVNÍ SKUPINY RVPA.....	8
7	VÝSTUPY	8
8	ROZDĚLENÍ DOTACÍ	8
9	VÝDAJE V KČ ZA SLEDOVANÝ ROK.....	9
10	PLÁN ČINNOSTI NA ROK 2025.....	10

1 Úvod

Rada vlády pro paměťovou agendu (dále jen „RVPA“), byla zřízena usnesením vlády ČR ze dne 10. července 2024 č. 480 jako její stálý poradní a iniciativní orgán. RVPA je jediným poradním orgánem vlády, který se zabývá výhradně otázkami týkajícími se paměťové agendy. Ustavující zasedání se konalo 14. listopadu 2024, symbolicky před státním svátkem dne 17. listopadu, který připadl na neděli.

2 Působnost RVPA

RVPA na základě svého statutu prostřednictvím svého předsedy předkládá své výstupy k projednání vládě nebo příslušným členům či členkám vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů. RVPA dále plní zejména tyto úkoly:

- ✓ sleduje dodržování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, zákonů a dalších právních předpisů v souvislosti s překonáváním sociálních i jiných reziduí totalitních režimů v občanské společnosti;
- ✓ působí k respektu, dodržování a prosazování lidských práv, zejména v oblasti práv účastníků odboje a odporu proti totalitním režimům, zejména komunismu;
- ✓ působí ke zvyšování povědomí veřejnosti o významu odboje a odporu proti totalitním režimům, zejména komunismu, a ke zvýšení obecné kultury lidských práv a vzájemné úcty a respektu ve společnosti;
- ✓ soustřeďuje a projednává materiály týkající se různých aspektů historické paměti týkající se totalitních režimů a podílí se na komunikaci významu odboje a odporu proti totalitním režimům, zejména komunismu, ve vztahu k veřejnosti;
- ✓ vyjadřuje se ke střednědobému a dlouhodobému rámci využití příslušných dotačních titulů pro překonávání sociálních i jiných reziduí totalitních režimů v občanské společnosti, potřebám podpory muzejních, osvětových, přednáškových a spolkových projektů paměťové povahy a posilování občanské odolnosti;
- ✓ upozorňuje na závažné problémy účastníků odboje a odporu proti totalitním režimům, zejména komunismu, vyžadující opatření, která náleží do působnosti více resortů.

3 Předseda a členové RVPA

Dle statutu má RVPA maximálně 26 členů (včetně předsedy a místopředsedů¹). Zasedání RVPA se konají za přítomnosti předsedy/předsedkyně RVPA minimálně dvakrát ročně.

V čele RVPA stojí její předseda, v jehož působnosti je agenda lidských práv. V případě, že nebude žádný člen vlády pověřen touto agendou, je předsedou Rady předseda vlády. Od července 2024 vykonává předsednictví RVPA předseda vlády prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL. M. Prvním místopředsedou je zmocněnec nebo zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Pozici první místopředsedkyně RVPA zastává od července 2024 zmocněnkyně vlády pro lidská práva Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková. Pozice druhého místopředsedy zůstala pro rok 2024 neobsazena. Zasedání RVPA se také účastní tajemník sekretariátu RVPA, který disponuje poradním hlasem.

Dalšími členkami a členy (dále jen „členy“) RVPA jsou:

- a) Zástupci či zástupkyně ústředních správních úřadů na úrovni náměstků, vrchních ředitelů sekcí nebo ředitelů odborů a vedoucí Úřadu vlády České republiky;

¹ Z důvodu přehlednosti materiálu nejsou v textu uváděny ženské rody u všech pozic.

- b) zástupci či zástupkyně občanské a odborné veřejnosti a akademické obce zabývající se různými aspekty z historické paměti týkající se totalitních režimů, kteří svými znalostmi, zkušenostmi a morálními vlastnostmi mohou přispět k plnění úkolů Rady;
- c) zástupci či zástupkyně organizačních složek státu a právnických osob, které ve své gesci řeší různé aspekty překonávání totalitní minulosti a paměťové agendy.

Funkční období členů RVPA uvedených v písm. a) a c) trvá po dobu výkonu jejich funkce, pokud neskončí dříve jiným způsobem. Členové RVPA uvedeni v písm. b) jsou jmenováni na dobu neurčitou.

ČLENOVÉ RVPA Z ŘAD VEŘEJNÉ SPRÁVY			
1.	Petr Fiala, prof. PhDr., Ph.D., LL. M.	předseda vlády, Úřad vlády ČR	
2.	brigádní generál Mgr. Aleš Knížek	ředitel, Vojenský historický ústav	
3.	Mgr. Kotalíková, Jana	vedoucí Úřadu vlády ČR	
4.	doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D.	ředitel, Ústav pro studium totalitních režimů	
5.	PhDr. Michal Lukeš, Ph.D.	ředitel, Národní muzeum	
6.	Ing. Tomáš Machanec, MBA	ředitel Odboru sociálního pojištění, Ministerstvo práce a sociálních věcí	
7.	prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D.	náměstek člena vlády, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	
8.	Ing. Vlastislav Ourada, Ph.D.	vrchní ředitel sekce kulturního dědictví, Ministerstvo kultury	
9.	plk. Ing. Robert Speychal,	ředitel Odboru pro válečné veterány a válečné hroby MO, Ministerstvo obrany	
10.	Mgr. Šimáčková Laurenčíková, Klára	zmocněnkyně vlády pro lidská práva, Úřad vlády ČR	
11.	PhDr. Miroslav Urbánek	ředitel, Archiv bezpečnostních složek	
12.	PhDr. Ing. Milan Vojáček	ředitel, Národní archiv	
13.	Mgr. Petr Vokáč	vrchní ředitel sekce legislativy a státní správy, Ministerstvo vnitra	

ČLENOVÉ RVPA Z ŘAD OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI			
1.	PhDr. Tomáš Bouška	předseda Spolku Političtí vězni.cz	
2.	Mgr. et Mgr. Gabriela Havlůjová	předsedkyně Spolku pro zachování odkazu českého odboje	
3.	Ing Michal Klíma	předseda správní rady NADAČNÍHO FONDU OBĚTEM HOLOCAUSTU	
4.	Mgr. Lukáš Kopecký	předseda rady spolku Společnost pro výzkum zločinů komunismu z.s.	
5.	Milena Kozumplíková	členka rady Spolku Dcery 50. let	
6.	Mikuláš Kroupa	ředitel organizace POST BELLUM, z. ú.	
7.	Ing. Jiří Línek	předseda spolku Sdružení bývalých politických vězňů ČR 1948-1989	
8.	Petr Pánek	předseda spolku PANT, z.s.	
9.	Mgr. Petr Rendek	výkonný ředitel mezinárodní nevládní neziskové organizace – zájmového sdružení právnických osob Platforma evropské paměti a svědomí	
10.	Ing. Věra Roubalová Kostlánová	Psychoterapeutka spolku InBáze, z. s. a spolku RAFAEL INSTITUT z.s.	
11.	Doc. Mgr. et Mgr. Matěj Spurný, Ph.D.	zástupce akademické obce, FF UK	
12.	Ing. Karel Strachota	ředitel vzdělávacích programů Jeden svět na školách a Příběhy bezpráví obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni, o.p.s	

4 Sekretariát RVPA

Sekretariát RVPA je odborným pracovištěm pro otázky v působnosti RVPA. Administrativně a organizačně zabezpečuje činnost RVPA, jejich Výborů, Pracovních skupin a Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora paměťových agend, včetně programu a přípravy jejich jednání. Sekretariát RVPA také monitoruje a soustřeďuje informace potřebné pro činnost Rady a zpracovává strategické dokumenty a odborné podklady pro zasedání Rady. Spolupracuje na legislativních návrzích včetně jejich připomínkování v meziresortních souvislostech. Organizuje také spolupráci s partnery z řad veřejné správy, akademické obce a neziskového sektoru a připravuje osvětové akce.

Sekretariát RVPA je začleněn do organizační struktury Odboru lidských práv a ochrany menšin na Úřadu vlády ČR a skládá se z tajemníka Rady a dalších zaměstnanců, kteří jsou zpravidla tajemníky Výborů nebo Pracovních skupin. V čele sekretariátu stojí tajemník, kterým je od září 2024 Mgr. Martin Štefek.

Jméno	Funkce	Odpovědnost
Mgr. Martin Štefek (od 9/2024)	tajemník RVPA	<ul style="list-style-type: none">• Organizačně a věcně zajišťuje práci RVPA• organizačně a věcně zajišťuje práci Pracovní skupiny pro vzdělávání o soudobých dějinách
Mgr. Denisa Černo- housová (od 10/2024)	odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none">• organizačně a věcně zajišťuje dotační program Podpora paměťových agend
Mgr., Bc. Marta Krau- sová (od 11/2024)	odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none">• organizačně a věcně zajišťuje práci RVPA
PhDr. Pavel Zeman, PhD. (od 10/2024)	odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none">• organizačně a věcně zajišťuje práci RVPA
Mahulena Červená (od 11/2024)	odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none">• organizačně a věcně zajišťuje vnější komunikaci a administrativně-technické zajištění zasedání RVPA
Bc. Lia Tlustá (od 12/2024)	odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none">• organizačně a věcně zajišťuje administrativně-technické zajištění zasedání RVPA

5 Přehled činnosti RVPA

S ohledem na zřízení a zformování Rady vlády pro paměťovou agendu a jejího sekretariátu v průběhu léta, resp. podzimu 2024, se ustavující zasedání RVPA uskutečnilo dne 14. listopadu 2024 **za přítomnosti předsedy RVPA, kterým je předseda vlády.** V rámci úvodního slova vyzdvihl předseda Rady Petr Fiala mimořádnou důležitost nové Rady, která by, mimo jiné, měla přispět k systematictějšímu přístupu k různým aspektům historické paměti a vést kritickou a ve všech ohledech spravedlivou debatu. Zároveň s tím jmenoval první místopředsedkyní Rady Kláru Šimáčkovou Laurenčíkovou, zmocněnkyni vlády pro lidská práva a tajemníkem Rady Martina Štefka, vedoucího Oddělení paměťových agend.

RVPA dále schválila podobu Jednacího řádu Rady a odhlasovala zřízení Dotační komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora paměťových agend. Do dalšího zasedání dne 27. března 2025 byly stanoveny následující úkoly:

- 1) Členové Rady zašlou návrhy na kandidáty na funkci místopředsedy Rady
- 2) Členové Rady zašlou návrhy na zřízení stálých pracovních orgánů Rady
- 3) Členové Rady zašlou do konce roku návrhy na stěžejní témata, kterými by se Rada měla zabývat
- 4) Členové Rady zašlou do konce roku podněty a návrhy na fungování Rady

6 Výbory a pracovní skupiny RVPA

RVPA ve sledovaném roce nezřídila žádné výbory, ani pracovní skupiny.

7 Výstupy

Během roku 2024 sekretariát RVPA zpracoval či připomínkoval následující materiály, nelegislativní i legislativní povahy:

- ✓ připomínky k návrhu *Vyhodnocení procesu snižování důchodů představitelů komunistického režimu a návrhu na rozšíření okruhu těchto představitelů*; schválený usnesením vlády ze dne 2. října 2024 č. 677;
- ✓ dotační program Podpora paměťových agend, schválený usnesením vlády ze dne 13. listopadu 2024 č. 826;
- ✓ připomínky k návrhu materiálu s názvem *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*; schválený usnesením vlády ze dne 4. prosince 2024 č. 899;
- ✓ připomínky k návrhu materiálu s názvem *Návrh zákona o jednorázovém odškodnění osob nucených Státní bezpečností k vystěhování z Československé socialistické republiky a o změně souvisejících předpisů*; schválený usnesením vlády ze dne 27. listopadu 2024 č. 854;
- ✓ připomínky k návrhu materiálu s názvem *Návrh zákona o jednorázovém odškodnění za ochranný dohled z politických důvodů a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů*; schválený usnesením vlády ze dne 27. listopadu 2024 č. 855;
- ✓ připomínky k návrhu materiálu s názvem *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, jakož i další související předpisy*; schválený usnesením vlády ze dne 29. ledna 2025 č. 52;

Tabulka výstupů v roce 2024

Druh výstupu	Počet celkem	Vláda		
		Vzala na vědomí	Schválila usnesením	Odmítla
Materiály pro vládu ČR (Dotační program)	1		1	
Připomínky k návrhu zákona	4		4	
Jiný – připomínky k nelegislativním návrhům	1		1	

8 Rozdělení dotací

Sekretariát RVPA ve sledovaném roce zajišťoval administrativní chod spojený s pilotní výzvou k dotačnímu programu **Podpora paměťových agend**, včetně jeho přípravy. Pro daný dotační program byla alokována částka 30.000.000 Kč.

Účelem dotačního programu je podpora aktivit, které přispívají k připomínání období totalitních režimů, nacistického a komunistického, a jejich důsledků, a to v uvedených oblastech:

- a) Prosazování lidských práv v oblasti práv účastníků odboje a odporu proti totalitním režimům. Projekty zaměřené na podporu přeživších, obětí a osobností opozičního disentu perzekvovaných totalitními režimy a politických vězňů, včetně poskytování poradenství, péče a aktivizace těchto osob.
- b) Osvětová a vzdělávací činnost nad rámec standardního vyučování za účelem zvyšování povědomí o významu odboje a odporu proti totalitním režimům. Dále projekty zaměřené na zvyšování povědomí o zločinech totalitních režimů a významu boje za svobodu a demokracii na uchování historické paměti, včetně dokumentace, publikací, vzdělávacích aktivit, přednášek a osvětových akcí určených široké veřejnosti a mladším generacím.

Dotační program je určen žadatelům, kteří se svou činností nezpronevěřili hodnotám demokratického státu a ochraně lidských práv.

Přijímání žádostí bylo ukončeno dne 16. prosince 2024. V rámci dotačního řízení bylo předloženo celkem 54 žádostí.

9 Výdaje v Kč za sledovaný rok

Dle čl. 11 odst. 2 Statutu RVPA mají členové RVPA, kteří nejsou zástupci veřejné správy, nárok na úhradu prokazatelných cestovních nákladů vynaložených v souvislosti se zasedáním Rady. Dle čl. 11 odst. 3 Statutu RVPA nemají členové RVPA, výborů nebo pracovních skupin RVPA nárok na odměnu za výkon funkce. Jedná se o čestnou funkci.

Položka		Částka (v Kč)
Mzdy a platy zaměstnanců		826.474,00
Povinné pojistné		279.349,00
Výdaje na tuzemské služební cesty		420,00
Výdaje na zahraniční služební cesty		16.500,37
Odměny členům PPOV (ne zaměstnancům sekretariátu)		0,00
Cestovné členů, případně expertů		705,00
Externí zakázky sledované podle PPOV celkem		
z toho	OOO – DPP	0,00
	OOO – DPČ (včetně povinného pojistného)	0,00
	fakturované (včetně překladů)	0,00
Telefony		12.026,47
Pohoštění celkem		0,00
z toho	Limit pro sekretariát	
	Mimo limit sekretariátu	
Polygrafické služby		6.235,96
Náklady na vzdělávací akce		250,00
CELKEM		1.141.960,80

Počet zaměstnanců podle platových tříd k 31. 12. sledovaného roku		z toho na částečný úvazek
Celkem	6	
plat. tř. 7 - 9		
10		
11		
12	2	
13	1	
14	3	

10 Plán činnosti na rok 2025

Plánované termíny zasedání RVPA v roce 2025 jsou stanoveny na březen, červen, září a prosinec.

RVPA se bude v roce 2025 také zabývat následujícími aktivitami:

- ✓ prezentací průběhu a výsledků dotačního programu na podporu paměťových agend;
- ✓ administrací dotačního programu Podpora paměťových agend pro rok 2025 a pro rok 2026;
- ✓ projednáváním podnětů a průběžným vyhodnocováním činnosti výborů/pracovních skupin RVPA;
- ✓ legislativními i nelegislativními návrhy vztahujícími se k oblasti paměťových agend;
- ✓ organizováním či spolupořádáním osvětových akcí týkajících se tématu zvyšování povědomí veřejnosti o významu odboje a odporu proti totalitním režimům, zejména komunismu;
- ✓ zpracováním Výroční zprávy o činnosti RVPA v roce 2025.